

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פכ"ט מהלכות
שנת הלכה יב סג
עשין כט טו"ט א"ר
סיון רע"א סוף ד:

דילמא משבשתא היא. וזרייתא קמייחא דקמני מן המנחה ולמעלה
היא עיקר משום דלדידיה אחילא מתני' ככולי עלמא א:
ה"ג והאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא רבי אבהו א"ר יוסי בר' ר'
חגיגא. ולא גרס רבי יוחנן א"ר אבהו דרבי תלמידיה דר' יוחנן הוה:
מבבלי דפליגי בהפסקה בדתניא.

משבשתא היא. והכי איבעי ליה למיתני מנ' שעות ומחלה ואלין:
וקא סגא קמיה. להך מתניתא הכי מנ' שעות ולמעלה אלמא מתרמלא
היא: **אלא מהווייהא כרז הונא.** ומן המנחה דקמני מתניתא קמייחא
סמוך למנחה קאמר: **הלכה מכלל דפליגי להפסקה.** הא דא"ר ירמיה
הלכ' כר' יהודה בערב הפסקה דמשמע

(א) [שנת קו: וש"נ],
(ב) [מספתא דביבית
כ"ה], א [לעיל כ"ט:],
(ד) [ע"ב].

תורה אור השלם

1. והדמך שב מגנת
הביתן אל בית משתה
דין והקן נפל על המטא
אשר אסור עליה ויאמר
הקול הגם לכבוש את
השולבה עמי בבית הדבר
יָצָא מפי הקול ופני הקול
קפא: אסור ח ז

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה מפסיקין
וכי עד שמתקן לר' יהודה
כל' וזמית אפילו נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מבבלי. ודייק
מדאמרין אין מפסיקין
וכי דבע"ש שרי ר"י אפי'
להתחיל. קשה לו הא
ר"י אמר לזון מפסיקין
אפי' אמר שמתקן להתחיל
אסור קודם קידוש דמ'
אין מפסיקין וי"ע:

מוסף תוספות

א. אפי' כר' יהודה. מוס'
שאלן. ב. כל שכן דאין
מפסיקין. מוס' ר"פ.
ג. גבי אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי. מוס'
שאלן. ד. אחרת. שם.
ה. ולשם פסח. שם.
ו. וקשה דלכאורה משמע
בשמעתין רשני מהלכות
הם, דפליגי בהתחילת
ופליגי בהפסקה. מוס'
ר"פ. ז. כדברי רבינו
יהואל. שם. ח. ח"ל.
כלומר כיון שאחה כותב.
שם.

רבינו הגנאל

ושקלינן וטרינן ואוקמה
רב הונא למתני' כרבי יוסי,
ובערב הפסח משום חויבא
דמצה אסור למיכל מן
המנחה ולמעלה, ומודה
ליה לרבי יהודה בערב
הפסח. והא דאמר ר'
יוחנן הלכה כרבי יהודה
בערב הפסח והלכה כרבי
יוסי בערבי שבתות ובערבי
ימים טובים. אוקמינה
להפסקה, דתניא מפסיקין
לשבת, ועוקרין את השולחן
ומקדשין ומברכין ברכת
המזון. דברי רבי יהודה.
רבי יוסי אומר אין
מפסיקין, אלא גומרין
סעודתן ומברכין ברכת
המזון ואחר כך מקדשין.
ומעשה ברבן גמליאל ור'
יוסי ור' יהודה שהיו
מסובין בעכו וכו' עד לא
זו משם עד שקבעו הלכה
כרבי יוסי. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין הלכה לא
כרבי יהודה ולא כרבי יוסי
אלא פורס מפה ומקדש.

ללא גרס דתניא דלא
בזרייתא לא פליגי בהפסקה דפסח
אלא כדמניא גרס ומייתי כי הכי
דפליגי בהפסקה דשנת הכי קיס ליה
דפליגי נמי בהפסקה דפסח ומורי
רבינו יחיאל אמר דגרס דתניא ודייק
מדקאמר ר' יוסי אין מפסיקין ויינו
אפילו בערב הפסח לזון מתחילין
דבע"ש שירי רבי יוסי אפי' להתחיל ב' עוד
נראה דלאמר לקמן (ד' קג.) בני מצוה
שהיו מסובין וקדש כו' וקמני פלוגתא
דר' יהודה ורבי יוסי והתם סתמא
קמני וקדש זין שנת זין פסח:

מפסיקין לשבתות. פי' בעיקרת
שולחן כדמוכח בסמוך
והיינו שמצרך ברכת המזון בדתניא
לקמן (סג.) ראשון אומר עליו ברכת
המזון והיו רגילין לסקל השולחן לפני
ברכת המזון דלאמר צפרק וכ"ע
מנכרין (בבב"ב 97 מנ.) סילק אסור
מלאכול ולכן קאמר בסמוך דבעי לר'
יהודה עקירת שולחן ולספריס דגרסי
לקמן ראשון אומר עליו קידוש היום
ושני ברכת המזון היו עוקרין את
השולחן לפני קידוש כדי להפסיק אלא
שהקידוש עושה קודם לפי שאסור
לשפות כוס של ברכת המזון בלא
קידוש דע"כ עקירת שולחן אינו זין
קידוש ומצרכת המזון מדקאמר פורס
מפה ומקדש ופריסת המפה היא

דילמא משבשתא היא א"ל מרימר ואיתימא
רב יימר אלא איקלעי לפירוקיה דרב פנחס
בריה דרב אמי וקם תנא ותני קמיה וקיבלה
מיניה אי הכי קשיא אלא מחוורתא כדרב
הונא ולרב הונא מי ניחא והאמר רבי
ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא א"ר אבהו א"ר
יוסי בר רבי חגיגא הלכה כר' יהודה בערב
הפסח והלכה כר' יוסי בע"ש הלכה כר'
יהודה בערב הפסח (ב' מבבלי דפליגי רבי יוסי
בתרווייהו לא הלכה מבבלי דפליגי בהפסקה
דתניא מפסיקין לשבתות דברי רבי יהודה
רבי יוסי אומר אין מפסיקין ומעשה ברשב"ג
[ורבי יהודה] ורבי יוסי שהיו מסובין בעכו
וקדש עליהם היום א"ל רשב"ג לרבי יוסי
ברבי רצונך נפסיק וניחוש לדברי יהודה
חברנו אמר לו בכל יום ויום אתה מחבב
דבריי לפני רבי יהודה ועכשיו אתה מחבב
דברי רבי יהודה בפני הגם לכבוש את
המלכה עמי בבית א"ל א"ב לא נפסיק שמא
יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות אמרו
לא זו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי:
אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי אלא פורס מפה ומקדש
איני והא אמר רב תחליפא בר אבדימי
אמר שמואל כשם שמפסיקין לקידוש
כך

דפליגי נמי רבי יוסי בערב הפסח
להפסקה הוא דפליגי דלס התחיל לאכול
אף בערב הפסח אינו מפסיק אצל
להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתניתין
בהתחלה לרבי יוסי אינטרין דקמשמע
לן דמודה רבי יוסי בערב הפסח דאין
מתחילין: **דסניא.** דבהפסקה נמי
פליגי: **אין הלכה כרבי יהודה.** דלאמר
מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא**
כרבי יוסי. דלאמר אין מפסיקין כלל:
אלא פורס מפה. על השולחן ומקדש
היום וחוזר ואוכל:

רשב"ם

דילמא משבשתא היא. דה"ל למיתני מנ'
שעות ומחלה ולמעלה א"ר מן המנחה
ולמעלה כדמניא כההיא קמייחא: **אמר**
מרימר. לאו משבשתא היא: **אלא**
קשיא. הך זרייתא בתרייתא דקמני א
מנ' ולמעלה אלמא סמוך למנחה נמי
קאסר רבי יהודה בערבי שבתות
ויו"ט וליכא לאוקומי שהתא מתניתין
כרבי יהודה דמאי שנא ערבי פסחים
דנקט צהו סמוך למנחה טפי משבתות
ויו"ט: **אלא מחוורתא כרז הונא.** דלרבי
יוסי אינטרין ומן המנחה דקמני הך
זרייתא סמוך למנחה קאמר: **מכלל**
דפליגי רבי יוסי בתרווייהו. אפי' בערב
הפסח והכי מוקי למתני' כר' יוסי:
מכלל דפליגי להפסקה. הא דא"ר

ירמיה הלכה כרבי יהודה בערב הפסח דמשמע דפליגי נמי רבי יוסי
בע"ש להפסקה הוא דפליגי דאי התחיל לאכול אף בע"ש אינו מפסיק
אצל להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתני' בהתחלה ור' יוסי אינטרין
דקמ"ל דמודי ר' יוסי בערב הפסח דאין מתחילין: **דסניא.** דבהפסקה נמי
פליגי: **מפסיקין לשבתות.** אם התחיל סעודתו בהימר קודם המנחה והיה
אוכל והולך עד שמתקן (א) אפי' לר' יהודה מפסיק סעודתו מיד כשיחשיך
ומקדש היום: **וקדש עליהן.** שהחשיך: ה"ג בתוספתא דברכות **אמר**
לו רבן גמליאל לר' יוסי בר' ר'אונך שפסיק וניחוש לדברי יהודה חזירו
אמר לו בכל יום אתם מחבב דבריי לפני יהודה ועכשיו אתם מחבב
דברי יהודה בפני הגם לכבוש את המלכה עמי בבית אמר לו א"כ לא
נפסיק שמא יראו כו'. כרבי. כך קראו רשב"ג לר' יוסי בר חלפתא
כלומר גדול הדור: **הגם לכבוש.** כלומר בפני אתה מביישי: **אמר לו רשב"ג**
א"כ לא נפסיק כו'. שמעינן מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף
ט' שעות ולמעלה כסתם מתני' אצל בערבי שבתות ויו"ט מותר לאכול
מן המנחה ולמעלה דהא סתם לן תנא דמתני' כרבי יוסי מדנקט ערבי
פסחים מכלל דשאר י"ט שרי וקי"ל נמי (עירובין ד' מו.) הלכה כר' יוסי
מתצירו דר' יוסי אפי' להתחיל ולאכול אחר ט' שרי בהדיא לקמן [ע"ב] וכן
בשמעתין דלאמר אלא הא דתניא ושון שמתחילין אימת אי בע"ש הא פליגי
ר' יהודה ומיאו לענין הפסקה אין הלכה כר' יוסי בערבי פסחים אלא
כר' יהודה שאם התחיל לאכול קודם ט' ומנשך אכילתו עד שחשיכה
זריך לעקור את השולחן מיד כשיחשיך ולהחזירו לשם פסח ובשבתות
וזי"ט לא יפסיק אלא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו: לא כר'
יהודה. דלאמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא כר' יוסי.** דלאמר א"כ
להפסיק כלל אלא יגמור סעודתו אפי' שמשחיה ויצרכו דמנ' ואח"כ
נניח לו כוס שני לקידוש היום כדתניא לקמן בשמעתין אלא פורס מפה
על המאכל כדן כל שבתות השנה שהציאו להם על השולחן קודם קידוש
כדתני' לקמן) א"כ משום סילוק פתורא ואח"כ אומר קידוש היום על הכוס
וחוזר ואוכל וגומר סעודתו. ונראה בעיני דס"ל לשמואל דהלכה כרבי יוסי
דקמני בזרייתא שקבעו הלכה כמותו אלא שבא להחמיר על עמנו קמ'
שלא יגמור סעודתו ויקדש אח"כ אלא יקדש תחלה ואח"כ יגמור סעודתו
דאלת"ה שמואל דלמ' כמאן דהא זרייתא דקמני פורס מפה ומקדש לא קאי
בהפסקת אכיל' כלל אלא צבא לקדש עתה ולאכול בשבת לכתחלה מיירי:

כך
סבר לקמן (ד' קה.) כשמואל וקאמר שנת קבעה נפשה ואע"ג דבשל סופרים הלך אחר המיקל היינו דוקא בשוין כדאמר בפ"ק דמסכת ע"ג (ד' ו.):